

Selge sõnumi võistluse kuus aastat

KATRE KASEMETS, selge sõnumi projektijuht

Selge sõnumi võistlus kutsuti Eesti Keele Instituudi algatusel ellu 2014. aastal. Kuue aasta jooksul (2014–2019) on võistlusele esitatud ligi 500 tööd. Selge sõnumi võistluse eesmärk on eelkõige propageerida selget keelt ja jagada häid näiteid.

Võistlusele oleme oodanud avalikus inforuumis olevaid sõnumeid: võimalikult arusaadavaid ja kasutajast lähtuvaid veebilehti, lepinguid, kliendikirju, kasutusjuhendeid, linnaplaane, ankeete, plakateid ja saateid. Võistlustööd oleme jaganud tinglikult nelja kategooriasse: tarbetekst, tarbepilt, tarbetekst koos tarbepildiga ja selge sõnumi edendaja. Igas kategoorias on olnud nii võitja kui ka äramärgitud tööd. Mõnel aastal oleme andnud ka eriauhindu.

Parima tarbeteksti auhinna on saanud:

- LHV Panga eraisiku kliendi- ja internetipanga leping, mis on lühike ja selge ülesehitusega;
- Raadio 2 saade „Puust ja punaseks“, mis on oma pealkirja väärt;
- Tiit Hennoste ja Karl Pajusalu õpik „Eesti keele allkeeled“, mis kirjeldab arusaadavalt ja loogiliselt meie emakeele rikkust;
- Juhani Püttsepa raamat „Mina olen enda oma“, mis räägib lastega keerulistel teemadel nende enda keeles;
- „Vikerhommiku“ rubriik „Teadusuudis“, kus teadusajakirjanik Priit Ennet toob viimased teadusuuringud arusaadavas keeles laia auditooriumini;
- Eesti Loodusmuuseumi audiogiid, kus kõigest üheminutilise, aga sisutihedast tekstist saab huviline hõlpsalt vajaliku teabe Eestis kasvavate seente kohta.

Parima tarbepildi auhind on antud:

- Nukuteatri plakatile „Nukuteatrit igale vanusele“, mis on lihtne ja lakooniline;
- Eesti Vabaõhumuuseumi veebikaardile, mis tutvustab hästi muuseumi kui tervikut;
- Tervise Arengu Instituudi videole „Muuda auto suitsuvabaks“, mille sõnum on sõnadetagi selge;
- Tervise Arengu Instituudi tegelikule toidupüramiidile, mis näitab selgelt, mida me toidumissoovitustega võrreldes tegelikult sööme;
- Heiki Ernitsa Eesti Ekspressis ilmuvale karikatuurile „Ernitsa maailm“, mis on päevakohane ja arusaadav;
- Viru Keskuses korraldatud Ants Laikmaa kampaaniale, mille eesmärk on tutvustada Ants Laikmaa loomingut noortele ning luua sild ajaloo ja nüüdisaja vahel.

Parim selge sõnumiga tarbetekst koos tarbepildiga on olnud:

- Tallinna Ülikooli „Ühe minuti loengu“ sari, mis on suurepärase teaduse tutvustamise algatus;
- Tervise Arengu Instituudi kampaania „Köögiviljad kaalu ei kasvata“, mille sõnum on ehk pannud paljusid oma toidumisharjumuste üle järele mõtlema;
- Riigi Infosüsteemi Ameti loodud X-tee tutvustus, mis selgitab lühidalt turvalist internetipõhist andmevahetust;
- Eesti Euroopa Liidu Nõukogu eesistumise videod, mis muutsid keerulise eesistumise teema arusaadavamaks;
- digiuudiste veebileht geenius.ee, mis toob tehnoloogiateemad inimesteni lihtsalt ja loogiliselt;
- Maanteeameti liiklusohutuse kampaania, mille eesmärk on koputada lastevanemate südametunnistusele: „Sina oled ettenäitaja, et tema oleks ettevaataja“.

Selge sõnumi edendajaks on valitud:

- Tervise Arengu Instituut mitmekesiste tervislike eluviise propageerivate kampaaniate eest;
- Riigimetsa Majandamise Keskus metsategevusi tutvustavate lahenduste eest;
- Maksu- ja Tolliamet, kes on aastaid muutnud oma sõnumeid loetavamaks ja viisakamaks;
- Päästeamet, kelle teavituskampaaniad on täpsed ja hoolivad;

- Riigikontroll, kelle eesmärk on esitada oma tekstid sõnavahuvabalt ja mõistevalt;
- Politsei- ja Piirivalveamet väga hea ja selge ülesehitusega kodulehe ning mugava ja üha rohkem võimalusi pakkuva iseteeninduskeskkonna eest.

Eesti Keele Instituudi head koostööpartnerid võistluse korraldamisel ja tööde hindamisel on olnud Euroopa Komisjoni Eesti esindus, Eesti Keeletoimetajate Liit, Eesti Kujundusgraafikute Liit, E-riigi Akadeemia, Tartu Ülikool, Riigikontroll, OÜ Spurt, Eesti Disainerite Liit, MTÜ Hooandja, Maksu- ja Tolliamet ning Tartu Kunstikool.

Võistluse patroonid on olnud Rait Maruste (2015), Eiki Nestor (2016) ja Ülle Madise (aastast 2017). Õiguskantsler Ülle Madise on öelnud, et ametlik tekst ei pea olema kantseilitlik sõnakuhi, mille all lebab lämbunud mõte: tsunftide sala-keelte ja tsunftivälistele inimestele ülalt alla vaatamise aeg on möödas.

Võistlusele esitatud tööde rohkuse ja eripalgisuse põhjal võib küll öelda, et Eestis on päris palju neid riigiasutusi ja eraettevõtteid, kes peavad selget suhtlust tähtsaks ja pingutavad selle nimel üha rohkem.

2019. aasta selge sõnumi edendajate esindajad. Vasakult Anu Polberg (Sotsiaalkindlustusamet), Marit Abram (võitja, Politsei- ja Piirivalveamet), selge sõnumi patroon õiguskantsler Ülle Madise ning Vivika Tamra (Eesti Haigekassa). Foto: Marko Levo